

บทคัดย่อจากหนังสือคู่มือ
การใช้สารเคมี เครื่องพ่นเคมี และการบำรุงรักษา
ในงานควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลง
สำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
โดย งานระบาด ศตม.ที่ 5.1 ชัยภูมิ

เครื่องพ่นหมอกควันสวิง ฟ็อก

1. การเตรียมความพร้อมและการเตรียมเครื่องพ่นหมอกควันสวิง ฟ็อก ก่อนการใช้งาน
 (ใช้ได้กับเครื่องสวิงฟ็อก ทุกรุ่น เช่น SN101 M,E และ ER)
 - 1.1 ถังน้ำมันเบนซินควรจะมีน้ำมันเบนซินใหม่เต็มถัง (ให้มีช่องว่างอากาศ 1-2 ซม.)
 - 1.2 ถังน้ำยาเคมีควรจะมีน้ำยาเคมีใหม่อยู่เต็มถัง (ให้มีช่องว่างอากาศ 1-2 ซม.) และก๊อคน้ำยาเคมีอยู่ในตำแหน่งปิดสนิท
 - 1.3 ระบบไฟ ตรวจสอบโดยการถอดหัวเทียนออกมา แล้วเสียบปลั๊กเข้ากับหัวเทียนและวางหัวเทียนให้ส่วนที่เป็นโลหะแตะโลหะตัวเครื่องพ่น แล้วกดปุ่มสตาร์ทดูว่ามีไฟที่ขั้วหัวเทียนหรือไม่ ถ้ามีใส่หัวเทียนกลับที่เดิม ถ้าไม่มีลองเปลี่ยนแบตเตอรี่และหัวเทียนใหม่
 - 1.4 ตรวจสอบหัวควบคุมการไหลสารเคมีใส่ตามขนาดที่กำหนดที่ถูกต้องกับการใช้งาน
 - 1.5 ใส่ท่อ Fog mixing tube ที่ปลายท่อของเครื่องพ่น
 ข้อสังเกต – หากน้ำมันเบนซินและสารเคมีที่อยู่ในเครื่องพ่นเป็นของเก่าควรถ่ายออก ล้างถังและเติมของใหม่แทน เพื่อป้องกันการตกตะกอนเดิมทุกครั้ง ควรใช้กรวยที่มีกรองฝุ่น
2. การติดเครื่องพ่นหมอกควันสวิง ฟ็อก
 - 2.1 ปิดฝาน้ำมันเบนซิน ฝาถังน้ำยาเคมี ปิดก๊อคน้ำมันเบนซิน ก๊อคน้ำยาเคมี
 - 2.2 สูบลมกระบอกสูบ โดยสูบบ่อยๆ และยาวๆ ทำอย่างซ้ำๆ ประมาณ 4-5 ครั้ง ห้ามกระแทกแรงๆ โดยเด็ดขาด
 - 2.3 เปิดก๊อคน้ำมันเบนซิน โดยหมุนทวนเข็มนาฬิกาและหมุนให้สุด พร้อมกดปุ่มสตาร์ทและสูบลมต่อไปจนกว่าเครื่องจะติด
 - 2.4 หลังเครื่องติดแล้ว ทิ้งให้เครื่องติดอยู่ประมาณ 1-2 นาที เพื่อให้เครื่องร้อน โดยฟังเสียงเครื่องว่าดังสม่ำเสมอแล้วจึงทำการพ่นเคมีปล่อยควันออกมา และก่อนดับเครื่องทุกครั้งต้องปิดน้ำยาเคมีก่อน แล้วสังเกตดูว่าควันหมอกจากปลายท่อนก่อนแล้วจึงดับเครื่อง

2.5 เมื่อพ่นต่อเนื่องกันประมาณ 40 นาที ควรพักเครื่อง 10 นาที หลังจากพักเครื่องแล้วเติมน้ำมันเบนซินใหม่ให้เต็มถัง เพื่อป้องกันเครื่องดับกะทันหัน

ข้อควรระวัง – ในกรณีเครื่องดับกะทันหัน ให้รีบปิดวาล์วน้ำยาเคมีทันที แล้วเปิดฝาลังน้ำยาไล่ลมออกให้หมดเพื่อป้องกันไฟลุคที่ปลายท่อ

3. ถ้าเครื่องไม่ติด ควรปฏิบัติอย่างไร

3.1 ควรตรวจระบบไฟอีกครั้ง เหมือนดังกล่าวก่อนแล้วในข้อ 1.3

3.2 ควรตรวจระบบน้ำมันขึ้นหรือไม่ โดยเปิดฝาแอร์อินเทค วาล์ว ซึ่งมีลักษณะกลมๆ อยู่ด้านท้ายของเครื่อง แล้วเปิดก๊อกน้ำมันเบนซินให้อยู่ในตำแหน่งเปิดสุด แล้วสูบลมแรงๆ 5-6 ครั้ง สังเกตดูว่าในรูปที่เปิดฝาแอร์อินเทค วาล์ว มีน้ำมันไหลออกมาหรือไม่ ถ้ามีแสดงว่าน้ำมันขึ้น และตรวจดูแผ่นไดอะแฟรมที่เป็นสีขาวยู่ในฝาแอร์ว่ามีคราบสกปรกหรือไม่ ถ้ามีให้ทำความสะอาดโดยเช็ดหรือล้างแล้วเช็ดให้แห้ง

4. ถ้าน้ำมันไม่ขึ้นควรปฏิบัติอย่างไร

ถ่ายน้ำมันเบนซินที่มีอยู่ในถังออก แล้วล้างด้วยน้ำมันเบนซินให้สะอาด เติมน้ำมันเบนซินใหม่แล้วลองตรวจดูใหม่ว่าน้ำมันขึ้นหรือไม่ ถ้ายังไม่ขึ้นส่งให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบต่อไป

5. ถ้าน้ำมันขึ้นแต่เครื่องยังไม่ติด ควรปฏิบัติอย่างไร

ให้ปฏิบัติตามข้อ 2.1 , 2.2 แล้วค่อยๆ เปิดก๊อกน้ำมันเบนซิน โดยหมุนทวนเข็มนาฬิกาทีละน้อยๆ จนเครื่องติด แล้วปฏิบัติตามข้อ 2.4 ถ้าเครื่องยังไม่ติดส่งให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบต่อไป ในกรณีที่เครื่องติดและปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยก็ควรให้ผู้ชำนาญงานทำการตั้งตำแหน่งจุดระเบิดของเครื่องให้ใหม่ด้วย

6. ถ้าเครื่องติดแต่น้ำยาเคมีไม่ออก ควรปฏิบัติอย่างไร

6.1 ตรวจหัวควบคุมอัตราการไหลของน้ำยา ว่ามีการอุดตันหรือไม่ถ้าอุดตันให้ใช้เข็มเย็บผ้าแอร์เล็กสุดแยงเอาเศษผงออก

6.2 ตรวจหัวควบคุมอัตราการไหลของน้ำยา ถ้าพบว่าไม่อุดตันให้ลองเปิดก๊อกน้ำยา (ขณะเครื่องติดอยู่) โดยไม่ต้องใส่หัวควบคุมการไหลของน้ำยา ถ้าน้ำยาไหลออกให้ตรวจต่อไปตามข้อ 6.3 แต่ถ้าน้ำยาไม่ไหลออกให้ตรวจดูฝาลังน้ำยาเคมีว่าปิดสนิทหรือไม่ ถ้าฝาลังเคมีปิดสนิทแล้ว น้ำยาเคมีไม่ไหลออกส่งเครื่องพ่นให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบต่อไป

6.3 หลังจากปฏิบัติตามข้อ 6.2 แล้วน้ำยาเคมีไหลออก ก็ใส่หัวควบคุมอัตราการไหลเข้าที่เดิม แล้วเปิดน้ำยาเคมี ถ้าน้ำยาเคมีไม่ไหลออกให้ตรวจสอบหัวหยดน้ำยาเคมีว่าอุดตันหรือไม่ ถ้าตันให้ทำความสะอาดหัวหยดน้ำยาเคมี

6.4 ถ้าปฏิบัติตามดังกล่าวแล้วน้ำยาเคมียังไม่ไหลออก ให้ถอดสายน้ำยาเคมีตรวจสอบดูโดยใช้น้ำฉีดไล่สายน้ำยาเคมีว่าอุดตันหรือไม่ ถ้าตันให้นำสายน้ำยาเคมีเผาไฟทั้งเส้นแล้วค่อยๆ ด้วยของแข็ง อย่าเคาะแรงจนสายเคมีพับแบน หลังจากปฏิบัติแล้วทักข้อน้ำยาเคมียังไม่ไหลออก ให้นำเครื่องส่งเครื่องพ่นให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบต่อไป

7. เทคนิคการพ่นเคมีหมอกควันสวิง ฟ็อก

7.1 การพ่นหมอกควันกำจัดขุยละลายพาหะนำโรคไข้เลือดออก โดยปกติจะทำการพ่นหมอกควันภายในบ้าน ก่อนทำการพ่นต้องแจ้งประชาชนทราบ และให้ความร่วมมือโดยการย้ายคนและสัตว์เลี้ยงออกไป พร้อมปิดอาหาร และปิดประตูหน้าต่างทุกบานเว้นประตูหนึ่งแห่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการพ่นหมอกควันเข้า-ออกได้ ถ้าเป็นบ้าน 2 ชั้นหรือ 3 ชั้น ควรพ่นที่ชั้นบนก่อน เวลาพ่นให้ปลายเครื่องพ่นอยู่ห่างจากฝาบานประมาณ 2 เมตร และให้เครื่องพ่นอยู่ใน

ลักษณะเชิงให้ระบอเครื่องฟ้นอยู่ในแนว 45 องศา แล้วเปิดน้ำยาพร้อมสายปลายเครื่องฟ้นเป็นมุม 180 องศา เคนถอยหลังช้าๆ จนถึงประตูที่เปิดไว้ เมื่อเห็นควันเต็มห้องแล้วปิดน้ำยาพร้อมปิดประตูห้องเพื่ออบควันไว้ 10-20 นาที การฟ้นหมอกควันรอบๆ บริเวณบ้านนั้น ผู้ทำการฟ้นต้องยืนอยู่เหนือลมและฟ้นควันไปตามทิศทางที่อยู่ได้ ลม

7.2 สำหรับการฟ้นหมอกควันเพื่อกำจัดยุงล่าคาญที่เป็นพาหะนำเชื้อไข้สมองอักเสบนั้น โดยปกติจะทำการฟ้น นอกบ้านและจะต้องฟ้นในเวลาหัวค่ำ ตั้งแต่พระอาทิตย์ตกจนถึงเวลา 20.30 น.

หมายเหตุ ถ้าฟ้นน้ำยาเคมีหมดแล้วควรพักเครื่องฟ้นไว้ 10-20 นาที เมื่อเติมน้ำยาเคมีใหม่ควรเติมน้ำมันเบนซิน คั่ว

8. วิธีดับเครื่องฟ้นสวิง ฟ็อก

8.1 ปิดก๊อคน้ำยา รอจนกว่าควันปลายที่จะหมด

8.2 ปิดก๊อคน้ำมันเบนซิน

8.3 ปลด้อยความดันในถังน้ำยาเคมีออกโดยการคลายเกลียวฝาลังน้ำยา

8.4 ปลด้อยความดันในถังน้ำมันเบนซิน โดยการคลายฝาลังน้ำมัน

9. การบำรุงรักษาเครื่องฟ้นหมอกควันสวิง ฟ็อก

เพื่อให้เครื่องฟ้นเคมีพร้อมที่จะใช้งานได้อยู่เสมอใช้ได้ทนทานและใช้ได้ยาวนาน ควรทำการบำรุงรักษาเครื่อง ฟ้นก่อนที่จะนำไปเก็บดังนี้คือ

9.1 ทำความสะอาดถังน้ำยา

9.1.1 ปลด้อยตะกอนภายในถังน้ำยาออกให้หมด

9.1.2 เติมน้ำมันดีเซล ¼ ลิตร ลงในถังน้ำยาเคมี เขย่าเพื่อล้างถังแล้วคิดเครื่องฟ้น เพื่อกำจัดน้ำยาในท่อก๊อก น้ำยาที่กรองน้ำยา และหัวฉีด

9.1.3 การกำจัดน้ำยาเคมีหรือคราบน้ำยาที่เคลือบอยู่ อาจใช้ Acetone (ไวไฟ) ได้

9.2 ทำความสะอาดเครื่องภายนอก โดยใช้ผงซักฟอกผสมน้ำล้างให้สะอาด

9.3 ถอดลิ้นควมคุมอากาศออกทำความสะอาด

9.4 ทำความสะอาดปลายท่อส่วนใน อย่าให้มีเขม่าติดค้างอยู่

9.5 ตรวจสอบและทำความสะอาดที่กรองน้ำยา(ถ้ามี)

9.6 ล้างถังน้ำมันเบนซิน โดยวิธีเขย่าเอาสิ่งแปลกปลอมออก แล้วใส่น้ำมันเบนซินไว้อย่างเดิม

9.7 ชันสกรูและขันน็อตให้แน่น

หมายเหตุ - ถ้าสูบไม่กินลม ให้ดูที่ยางของสูบ แล้วใช้น้ำมันเครื่องทาให้ทั่วยาง ห้ามใช้จารบี เพราะอาจจะไปอุด ตันท่อลมได้
